

20. *Idem*, lib. 13 Responsorum.

Ob negotium copiarum expeditionis tempore mandatum curatorem¹⁹ condemnatum, pecuniam jure compensationis retinere non placuit: quoniam ea non compensatur.

21. PAULUS, lib. 4 Questionum.

Postea quam placuit inter omnes, id, quod invicem debetur, ipso jure²⁰ compensari, si procurator absens conveniatur, non debet de rato caverre, quia nihil compensat, sed ab initio minus ab eo petitur.

22. SCROVOLA, lib. 2 Questionum.

Si debebas decem [millia], aut hominem, utrum adversarius volet, ita compensatio hujus debiti admittitur, si adversarius palam dixisset, utrum voluisse.

23. PAULUS, lib. 9 Responsorum.

Id, quod pupillorum nomine debetur, si tutor petat, non posse compensationem objici ejus pecuniae, quam ipse tutor suo nomine adversario debet.

24. *Idem*, lib. 5 Decretorum.

Jussit imperator audiri adprobantem sibi a fisso deberi, quod²¹ ipse conveniatur.

TIT. III.

DEPOSITI VEL CONTRA.

1. ULPIANUS, lib. 30, ad Edictum.

Depositum est, quod custodiendum alicui datum est. Dicitur ex eo, quod ponitur: praepositio enim *de* auget depositum, ut ostendat, totum fiduci ejus commissum, quod ad custodiari rei pertinet. — § 1. Prator ait, *Quod neque tumultus, neque incendii, neque ruinae, neque naufragii causa depositum sit, in simplici, [ex] earum autem rerum, que supra comprehensa sunt, in ipsum in duplum²: in heredem ejus, quod dolo malo ejus factum esse dicetur, qui mortuus si, in simplum³: quod ipsis, in duplum judicium dabo.* — § 2. Meritis has causas deponendi separavit prator, que continent fortuitam causam depositionis ex necessitate descendenter, non ex voluntate proficiscentem. — § 3. Eum tamen deponere tumultus vel incendii, vel ceterarum causarum gratia intelligendum est, qui nullam aliam causam deponendi habet, quam immixta ex causa suprascriptis periculum. — § 4. Hec autem separatio causarum justam rationem habet: quippe cum quis fidem elegit, nec depositum redditur, contentus esse debet simpli: cum vero extante necessitate deponat, crescit perfidae crimen: et publica utilitas coercenda est, vindicanda reipublica causa: est enim inutile in causis hujusmodi fidem⁴ frangere. — § 5. Quae depositis rebus accidunt, non sunt deposita, utputa si homo vestitus deponatur, vestis enim non est deposita, nec si equus cum capistro: nam solus equus depositus est. — § 6. Si convenient, ut in deposito et culpa⁵ prestetur, rata est conventionis: contractus enim legem⁶ ex conventione accipiunt. — § 7. Illud non probabis, dolum⁷ non esse praestandum, si convenierit: nam haec conventionis contra bonam fidem, contraque bonos⁸ mores est: et ideo nec sequenda est. — § 8. Si vestimenta servanda balneariori data perierunt, si quidem nullam⁹ mercede servandorum vestimentorum accepti, depositi eum teneri, et dolum duxat praestare debere puto: quod si accepit, ex conducto. — § 9. Si quis servum custodiendum conjicerit forte in pistrinum, si quidem merces intervenit custodie, puto esse actionem adversus pistrinarium ex conducto: si vero mercedem accipiebat ego pro hoc servo, quem in pistrinum accipiebat, ex locato me agere posse: quod si operae ejus servi cum custodia pensabantur, quasi genus locati et conducti intervenerit: sed, quia pecunia non datur, prescriptis verbis datu actioni: si vero nihil aliud, quam cibaria præstabat, nec de operis quicquam convenit, depositi actio est. — § 10. In conducto et locato, et in negotio, ex quo duximus prescriptis verbis dandam actionem, et dolum¹⁰, et culpam præstabunt, qui servum reppererit: at si cibaria tantum dabant, dolum duxat: sequemur tamen (ut Pomponius ait), et quid habuerunt prescriptum, aut quid convenerit: dummodo sciamus, et si

¹⁹ L. 5. C. cod.: L. 46, 2, 5, infr. de jure fisci. — ²⁰ L. ult. in pr. C. h. t. — 21. L. 46, 2, 5, infr. de jure fisci.

Tir. III. — 1. lib. 4. C. 34, 2, 5. Inst. quib. mod. re contrah. oblig.: L. 1, 2, 5, infr. de oblig. et act.; N. 88. — 2. 2, 17, in fin. Inst. de actione. — 3. L. 18, infr. h. t. — 4. L. 52, infr. de verb. oblig.: N. 156, et in fin. supr. de consit. pecun. — 5. L. 1, C. h. t. — 6. L. 52, infr. de verb. oblig.: N. 156, et in fin. — 7. L. 25, circa fin. infr. de reg. jur. — 8. L. 6, C. de pact. — 9. L. 5, 2, 12, supr. emmenda. — 10. L. 5, 2, 1, supr. natu. cap. stabul. — 11. L. 15, in pr. infr. de reg. jur. — 12. L.

quid fuit proscriptum, dolum tamen eos præstatores, qui receperunt, qui solus¹¹ in depositum venit. — § 11. Si te rogavero, ut rem meam perferas ad Titum, ut is eam seruat, qua actione tecum experiri possum. apud Pomponium queritur? Et pulat, tecum mandati, cum eo vero, qui eas res receperit, depositi: si vero tuo nomine receperit, tu quidem mili mandati teneris, ille tibi depositi: quam actionem mihi præstabis¹², mandati iudicio conveniens. — § 12. Quod si rem tibi dedi, ut, si Titius [rem] non receperisset, ut custodires, nec eam receperit, videndum est, utrum depositi tantum, an et mandati actio sit? Et Pomponius dubitat: puto tamen, mandati esse actionem: quia plenus fuit mandatum, habens et custodia legem. — § 13. Idem Pomponius queritur, si tibi mandavero, ut rem ab aliquo meo nomine receptam custodias, idque feceris, mandati an depositi tenearis? Et magis probat, mandati esse actionem, quia hic est¹³ primus contractus. — § 14. Idem [Pomponius] queritur, si apud te volentem me deponere, jussoris apud liberum tuum deponere, an possim tecum depositi experiri? Et ait, si tu nomine, hoc est, quasi te custoditudo, depositissem, mihi tecum depositi esse actionem: si vero suaseris mihi, ut magis apud eum deponam, tecum nullam¹⁴ esse actionem: cum illo depositi [actio est]: nec mandati teneris: quia rem meam gessi. Sed si mandasti mihi, ut periculo tuo apud eum deponam, cur non sit mandati actio, non video. Plane si fidejussisti pro eo, Labeo omnimodo fidejussore teneri ait: non tantum si dolo fecit is, qui depositum suscepit, sed et si non fecit, est tamen res apud eum: quid enim, si furerit is, apud quem depositum sit? vel pupillus sit? vel neq; heres¹⁵, neque bonorum possessor, neque successor ejus existaret? tenebitur ergo, ut id prestat, quod depositi actione prestatari solet. — § 15. An in papillum, apud quem sine tutoris auctoritate depositum est, depositi actio detur, queritur? Sed probari oportet, si apud dolii mali jam capacem deposueris, agi posse, si dolum commisisti: nam [et] in quantum¹⁶ locupletior factus est, datur actio in eum, et si dolus non intervenit. — § 16. Si res deposita deterior redditur, quasi non reddit, agi depositi potest: cum enim deterior¹⁷ redditur, potest dici dolo malo redditum non esse. — § 17. Si servus meus deposuerit, nihilominus depositi habebit actionem. — § 18. Si apud servum deposuerit, et cum manumisso agam, Marcellus ait, nec tenere actionem¹⁸: quamvis solemus dicere, dolii etiam in servitu commissi teneri quem debere: quia et delicta et noxae caput¹⁹ sequuntur: erit igitur ad alias actions competentes decurrentem. — § 19. Hæc actione bonorum possessoribus, ceterisque successoriibus, et ei, cui ex Trebelliano senatusconsulto restituta est hereditas, competit. — § 20. Non tantum præteritus dolus in depositi actione venit, sed etiam futurus, id est, post litem contestatam. — § 21. Inde scribit Neratius, si res deposita sine dolio malo amissa sit, et post iudicium acceptum recuperetur²⁰, nihilominus recte ad restitutionem rerum compelli, nec debere absolvit nisi restitut. Idem Neratius ait, quamvis tunc tecum depositi actum sit, cum restituendi facultatem non habeas, horre forte clusis, tamen, si ante condemnationem restituti faciliatatem habeas, condemnandum te, nisi restitutas: quia res apud te est: tunc enim querendum, an dolo malo feceris, cum rem non habes. — § 22. Est autem et apud Julianum lib. 13 Digestorum scriptum, eum, qui rem deposita, nec si equus cum capistro: nam solus equus depositus est. — § 23. Si convenient, ut in deposito et culpa²¹ prestetur, rata est conventionis: contractus enim legem⁶ ex conventione accipiunt. — § 24. Illud non probabis, dolum⁷ non esse praestandum, si convenierit: nam haec conventionis contra bonam fidem, contraque bonos⁸ mores est: et ideo nec sequenda est. — § 25. Si res deposita vendidi, etamque postea redemisti, in causam depositi, etiam sine dolio malo postea perierunt, teneri te depositi: quia semel dolo fecisti, cum venderes. — § 26. In depositi quoque actione²² in litem juratur²³. — § 27. Non solum si servus meus, sed et si is, qui bona fide mihi serviat, rem depositur, exquisitum erit, dari mihi actionem, si rem ad me pertinentem depositum. — § 28. Simili modo, et si usumfructum in servo habeam, si id, quod depositum, ex eo peculio fuit, quod ad me pertinebat, vel res mea fuit, eadem actione agere potero. — § 29. Item si servus hereditarius²⁷ depositur, heredi postea adeundi competit actio. — § 30. Si servus depositus, sive vivat, sive decesserit, utiliter dominus hac actione experietur: ipse autem servus manumisss non poterit agere: sed

¹¹ L. 1, 2, 5, infr. de jure fisci. — ¹² Arg. L. 2, 1, in fin. infr. mandati. — ¹³ L. 2, 2, 1, in fin. supr. de tutel. et rationib. — ¹⁴ L. 2, 1, in pr. infr. de tute. — ¹⁵ L. 2, 1, in fin. supr. de tute. — ¹⁶ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ¹⁷ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ¹⁸ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ¹⁹ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ²⁰ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ²¹ L. 2, 1, in fin. supr. de tute. — ²² L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ²³ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ²⁴ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ²⁵ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ²⁶ L. 1, 2, 5, infr. de tute. — ²⁷ L. 1, 2, 5, infr. de tute.

et si fuerit alienatus, adhuc ei competit actio, cuius fuit servus cum deponeret: initium²⁸ enim contractus spectandum est.

§ 31. Si duorum servus sit, qui depositi, unicuique²⁹ dominorum in partem competit depositi. — § 32. Si rem a servo depositam Titio, quem dominum ejus potast, cum non esset, restituisse, depositi actione non teneri, Celsus ait: quia nullus dolus intercessit: cum Titio autem, cui res restituta est, dominus servi ager: sed si exhibuerit, vindicabitur: si vero, cum sciret esse alienum, consumpsit, condemnabitur: quia dolo fecit, quo minus possideret. — § 33. Eleganter apud Julianum queritur, si pecuniam servus apud me depositus, ita ut domino pro liberate ejusdem, eoque dedero, an teneare depositi? Et lib. 15 Digestorum scribit, si quidem sic deposuerunt, ut vel unus tollat totum, poterit in solidum agere: sin vero pro parte, pro qua eorum interest, tunc dicendum est, in partem condemnationem faciendam. — § 34. Si deposero apud te, ut post mortem tuam reddas, et tecum, et cum herede tuo, possum depositi agere: possum enim mutare voluntatem; et ante mortem tuam depositum repetere. — § 35. Proinde et si duo deposuerint, et ambo agant, si quidem sic deposuerunt, ut vel unus tollat totum, poterit in solidum agere: sin vero pro parte, pro qua eorum interest, tunc dicendum est, in partem condemnationem faciendam. — § 36. Si deposero, ut post mortem meam reddatur, potero et ego, et heres meus, agere depositi: [ego] mutata voluntate. — § 37. Quia autem do⁴³ duxat in hanc actionem venit, quæsumus est, si heres rem apud testatorem depositam vel sommodatam distinxit, ignarus depositam, vel commendatam, an teneatur? Et quia dolo non fecit, non tenebitur de re. An tamen vel de pretio teneatur, quod ad eum pervenit? Et verius est, teneri eum: hoc enim ipso dolo⁴⁴ facit, quod id, quod ad se pervenit, non reddit.

2. PAULUS, lib. 31, ad Edictum.

Quid ergo, si primum nondum exigit? Aut minoris, quam debuit, vendidit? Actiones suas tantummodo præstatib.

3. ULPIANUS, lib. 31, ad Edictum.

Plane si possit rem redimere⁴⁵, et præstare, nec velit, non caret culpa: quemadmodum si redemptam, vel alia ratione suam factam noluit præstare, causatus, quod semel ignarus viderit.

4. PAULUS, lib. 3, ad Plautum.

Sed etsi non sit heres, sed putavit se heredem, et vendidit, similis modo lucrum⁴⁶ ei extorqueribit.

5. ULPIANUS, lib. 30, ad Edictum.

Ei, apud quem depositum esse dicetur, contrarium iudicium depositi datur: in quo iudicio merito in litem non juratur: non enim de fide rupta agitur, sed de indemnitate ejus, qui depositum suscepit. — § 1. In sequestrem⁴⁸ depositi actio competit; si tamen cum sequestre convenit, et duo existant, qui inter se contendant, unusquisque solum se heredea dicens, et tradendam rem, qui paratus est, adversus alterum, rem de defendere [hoc est, cum, qui depositum suscepit]: quod si neuter hoc onus suscipiat, commodissime dici ait, non esse cogendum a prætore iudicium suscipere: oportet igitur rem deponi in⁴⁸ ade aliqua, donec de hereditate judicetur. — § 2. Si velit sequester officium deponere, quid ei facientur sit? Et ait Pomponius adire eum prætorem oportere, et ex eius auctoritate denunciatione facta his, qui eum elegerant, ei agi posse: ego arbitror et injuriarum⁴⁷ agi posse, si hoc animo recitatione idonea est quibusdam presentibus, ut iudicia secretæ ejus, qui testatus est, divulgarentur. — § 3. Si prædo⁴⁸ vel fur depositus, et hos Marcellus lib. 6 Digestorum putat recte depositi arturos: nam interest eorum, eo quod teneantur. — § 4. Si quis argutum vel aurum depositum petat, utrum speciem, an et pondus complectat debet? et magis est, ut utrumque complectatur: scyphum forte, [vel] lanceum, vel pateram dicendo, et materiam, et pondus⁴⁹ addendo: sed et si pura sit infecta vel lana, pondus similiter adjicendum: salvo eo, ut si de quantitate ponderis incertum est, jurant succurratur. — § 5. Si cista signata deposita sit, utrum cista tantum petatur, an et species comprehendende sint? Et ait Trebatius, cistam repeditam, non singularium rerum depositi agendum: quod [et] si res ostense sunt, et sic deposita, adjicienda sunt et species vestis. Labeo autem ait, eum, qui cistam depositi, singulas quoque res videri deponere: ergo et de rebus ageret eum oportet. Quid ergo, si ignoraverit is, qui depositum suscipiet, res ibi esse? Non multum facere, cum suspectum depositum: ego et rerum depositi agi posse existimo, quamvis signata cista deposita sit. — § 6. Filium familiæ⁵⁰ teneri depositi constat: quia et ceteris actionibus tenetur: sed et cum patre ejus agi potest duxat de peculio, idem et in servo⁴¹: nam cum domino agetur. Plane et Julianus scripsit, et nobis videtur: si eorum nomine, qui sunt in potestate, agatur, veniat in iudicium, et si quid per eum, in cuius jure sunt, captus fraudatus est, ut et dolus eorum veniat, non tantum ipsorum, cum quibus usurpas accepissent, ratio non habeatur, quasi renunciaverint deposito.

²⁸ L. 12, in fin. supr. de SC. Maced. — ²⁹ L. 4, infr. de stipul. servor. — ³⁰ L. 14, infr. de reg. juri. — ³¹ L. 5, 2, 2, supr. commodati; L. 39, infr. mandati; L. 7, 2, 15, supr. de pact. — ³² L. 6, C. de pignorat. act. — ³³ L. 8, 1, 2, 1, infr. de solutione; L. 2, 1, C. quædam, testim. — ³⁴ L. 1, 2, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 21

DIGESTORUM LIB. XVI, TIT. III.

— § 5. Item queritur, utrum ordo spectetur eorum, qui deposuerunt; an vero simul omnium depositariorum ratio habetur? Et constat, simul admittendos: hoc enim rescripto principali significatur.

8. PAPINIANUS, lib. 9 Questionum.

Quod privilegium exercetur non in ea tantum quantitate, quæ in bonis argenti, ex pecunia deposita reperta est, sed in omnibus fraudatoris facultatibus: idque propter necessarium usum argenti ex utilitate publica receptum est. Plane sumptus causa, qui necessarie factus est, semper præcedit: nam, deducto eo, bonorum calculus subduci solet.

9. PAULUS, lib. 7, ad Edictum.

In depositi actione, si ex facto defuncti agatur adversus unum ex pluribus heredibus, pro⁶⁷ parte hereditaria agere debeo: si vero ex suo delicto, pro parte non ago: merito, quia aestimatio refertur ad dolum, quem in solidum ipse heres admisit.

10. JULIANUS, lib. 2, ex Minicio.

Nec adversus coheredes ejus, qui dolo carent, depositi actio competit.

11. ULPIANUS, lib. 41, ad Sabinum.

Quod servus deposuit, is, apud quem depositum est, servo⁶⁸ rectissime reddet ex bona fide: nec enim convenit bona fide, abnegare id, quod quis accepit, sed debet reddere ei, a quo accepit: sic tamen, si sine dolo omni reddit, hoc est, ut nec culpas quidem suspicio sit: denique Sabinus hoc explicuit, addendo, nec ulla causa intervenit, quare putare possit, dominum⁶⁹ reddi nolle: hoc ita est, si potius suscipiari, justa scilicet ratione motus: ceterum sufficit bona fide adesse: sed et si ante ejus rei furtum fecerat servus, si tamen ignoravit is, apud quem deposuit, vel creditur dominum non invitum fore hujus solutionis, liberari potest: bona enim fides exigitur. Non tantum autem si remanent in servitute fuerit solutum, sed etiam si manumisso vel alienato, ex justis causis liberatio contingit: scilicet, si quis ignorans⁷⁰ manumisso vel alienatum, solvit: idemque et in omnibus debitoribus servandum Ponponius scribit.

12. POMPONIUS, lib. 22, ad Sabinum.

Si in Asia depositum fuerit, ut Romae reddatur, videtur id actu, ut non impensa ejus id fiat, apud quem depositum sit, sed ejus, qui depositum: — § 1. Depositum eo⁷¹ loco restituuntur, in quo sine dolo malo ejus est, apud quem depositum est: ubi vero depositum est, nihil interest. Eadem dicenda sunt communiter et in omnibus bonae fidei iudicis. Sed dicendum est, si velut actor suis impensis, quoque periculo perficerem rem romam, ut audiendus sit: quoniam et in ad exhibendum actione id servatur. — § 2. Cum sequestre⁷² recte agetur depositi sequestri actione: quam et in heredem ejus reddi oportet. — § 3. Quemadmodum quod in stipulatum vel ex testamento dari oporteat post iudicium acceptum cum detimento rei periret, sic depositum quoque eodem, quo depositi actu sit, periculo ejus, apud quem depositum fuerit, est, si iudicii accipendi tempore potuit id reddere reus, nec reddidit.

13. PAULUS, lib. 31, ad Sabinum.

Si quis inficiatus sit non adversus dominum, sed quod eum, qui rem depositam petebat, verum procuratore non putaret, aut ejus, qui depositisset, heredem: nihil dolo malo fecit: postea autem⁷³ si cognoverit, cum eo agi poterit: quoniam nunc incipit dolo malo facere, si reddere eam non vult. — § 1. Competit etiam condicione, depositi rei nomine: sed⁷⁴ non antequam id dolo admissum sit: non enim quemquam hoc ipso, quod depositum accipiat, condicione obligari, verum quod dolum malum admiserit.

14. GAIUS, lib. 9, ad Edictum provinciale.

Si plures heredes existenter ei, qui deposuerit, dicuntur si major pars adierit, restituentam rem praesentabitis. Majorem autem partem non ex numero utique personarum⁷⁵, sed ex magnitudine portionum hereditiarum intelligentiam, cautela idonea reddenda. — § 1. Sive autem cum ipso, apud quem deposita est, actum fuerit, sive cum herede ejus, et sua natura res ante rem judicatam intercederit, veluti si homo mortuus fuerit, Sabinus et Cassius, absolvit debere eum cum quo actu est, dixerunt: quia sequuntur esse, naturalem interitum ad actorem pertinere: utique, cum⁷⁶ interitura esset ea res, elsi restituta esset actori.

57. L. 18, infr. h. t.; 58. L. 55, infr. de solutione. — 59. L. 5, in fin. supr. de reb. cred. — 60. L. 18, infr. de solutione, § 10, in fin. Inst. de mandato — 61. L. 55, supr. de judic.; L. 10, 1, 12, supr. de rei vind.; L. 11, § 1, supr. ad exhib.; L. 3, in fin. infr. de act. empt.; L. 47, in pr. vers. sed et alibi, infr. de legat. — 62. L. 5, § 1, supr. h. t.; 63. L. 25, in pr. infr. L. 3, C. cod. — 64. L. 7, 2, in fin. supr. de tribut. act.; L. 2, § 5, infr. de dol. mal. et met. except.; 65. L. 16, supr. de conduct. furtiv. — 66. L. 8, supr. de pact. — 67. L. 14, § 11, supr. quod metus caus.; L. 44, supr. ex quib. caus. major. — 68. L. 51, § 1, vers. si tamen ignorans, infr. h. t.; L. 82, in pr. infr. de verb. oblig. — 69. L. 45, in pr. infr. de reg. jur. — 70. L. 1, § 11, supr. h. t.; 71. L. 6, supr. cod. — 72. L. 2, § 1, infr. pro hered. — 73. L. 59, infr. de adquir. vel amitt. possess. — 74. L. 7, § 1, supr. h. t.; 75. L. 9, supr. cod. — 76. L. 1, § 1, in fin. supr. cod. — 77. L. 9, infr. de oblig. et act. — 78. L. 1, C. h. t.; 79. Infr. L. 3, C. de incest. et inuit. mupt. — 80. L. 1, § 18, supr. h. t.; 81. Aida — 82. L. 4, C. cod. — 83. L. 26, supr. de rei vind. — 84. L. 5, § 3, supr. commodati. — 85. L. 186, infr. de verb. sigu. — 86. L. 7, supr. de negot. gressis.

18. JULIANUS, lib. 13 Digestorum.

Qui rem suam depone apud se patitur⁶⁸, vel utendam rogat, nec⁶⁹ depositi nec commodati actione tenetur: sicuti qui rem suam conductit, aut precastro rogat, nec precario tenetur, nec ex locato.

16. AFRICANUS, lib. 7 Questionum.

Si is, apud quem rem deposueris, apud alium eam deponat, et ille dolo quid admiserit, ob dolum ejus, apud quem postea sit depositum, eatenus eum teneri apud quem tu deposueris, ut actiones⁷⁰ suas tibi præstet.

17. FLORENTINUS, lib. 7 Institutionum.

Licet deponere tam plures quam unum possunt, attinet, ut tantumdem possit officium arbitri⁷¹, quantum stipulatio: sed contra bonam fidem et depositi naturam est, usuras ab eo desiderare temporis⁷² ante moram, qui beneficium in suscipienda pecunia dedit: si tamen ab initio de usuris præstandis convenit⁷³, lex contractus servabitur.

23. Idem, lib. 5 Responsorum.

Die sponsaliorum aut postea res oblatae puellæ, quæ sui juris fuit, pater suscepit: heres ejus, ut exhibeat, recte convenienter etiam actione depositi⁷⁴. — § 1. Qui pecuniam apud se non obsignatam, ut tantumdem redderet, depositum, ad usus proprios⁷⁵ convertit, post moram in⁷⁶ usuras quoque judicio depositi condemnandus est.

26. PAULUS, lib. 4 Responsorum.

Publia Maevia, cum proficeretur ad maritum suum, arcum clusam cum ueste et instrumentis commendavit Gaia Seia, et dixit ei: Cum salva sanave venero, restitues mihi: certe, si aliquid mihi humanum⁷⁷ contigerit, filio meo, quem ex alio marito suspect: defuncta ea intestata, desidero, res commendatae, cui restitui debeant: filio, an marito? Paulus respondit, filio. — § 1. Lucius Titius ita cavat: Ελαζον, και έγω εις λόγον παρακατάθηκα τι πρεγεγραμμένο τού αρχιπολίτου θυντέρα μητρια μητρια, και πάντα πίστωσα, και συμφωνώ, και ωμολόγησα, ω προσέργασται, και συνεθέντων χρημάτων τούς τόπους μηδέποτε μηδέποτε τίσσαρας, μέχρι της ἀπόδοσης πάντων ἄχρυσών, id est, Suscepit, habeoque apud me titulo depositi superscripta denarium argenti decem millia: meque ad prescriptum omnia præstaurum et promitto, et profiteor: conventione scilicet inita, ut quod omne argenteum reddatur, in singulos menses, singulare libras, usuarum nomine, quatuor tibi obolos subministrum. Quero, an usura peti possunt? Paulus respondit, eum contractum, de quo queritur, depositis pecunie modum excedere: [et] ideo secundum⁷⁸ conventionem usura quoque actione depositi peti possunt. — § 2. Titius Sempronii salutem, Habere me a vobis airis pondo plus minus decem, et discos duos, saccum signatum: ex quibus debetis mihi decem, quos apud Titium depositis: item quos Tryphonatus decem: item ex ratione patris vestri decem, et quod excedit: querer, an ex hujusmodi scriptura aliqua obligatio nata sit, scilicet quod ad solam pecuniæ causam attinet? Respondit, ex epistula, de qua queritur, obligationem quidem nullam natam videri, sed probacionem depositarum rerum impleri posse: an autem is quoque, qui deberi sibi cavit in eadem epistula decem, probare possit hoc, quod scripsit, judicem aestimatum.

27. Idem, lib. 7 Responsorum.

Lucius Titius, cum haberet filiam in potestate Seiam, Pamphilus servus⁷⁹ alieno in matrimonium collocavit, cui etiam dōtem dedit, quam subtili depositi in cautionem contulit, et postea, nulla denunciatione a domino facta, pater decepit: mox et Pamphilus servus: queror, qua actione Seia pecuniam petere possit, cum ipsa patri heres exsisterit? Paulus respondit, quoniam dos constitui non⁸⁰ potuit, ex causa depositi actione de peculio pecuniam repetendam.

28. SCYOLA, lib. 4 Responsorum.

Quintus Cæcilius Candidus ad Paccium Rogatianum epistulam scriptit in verba infra scripta: Cæcilius Candidus Paccio Rogatianum suo salutem. Vigintiquinque nummorum, quos apud me esse voluisti, notum tibi ita hac epistola facio, ad ratinuncularum meam ea pervenisse, quibus ut primum prospiciam, ne vacua tibi sint, [id est, ut usuras eorum accipias.] curae habeo. Quæsumus est, an ex ea epistula etiam usura peti possunt? Respondi, deberi ex bona fide iudicio [usuras], sive⁸¹ percepti, sive pecunia in re⁸² sua usus est.

29. PAULUS, lib. 2 Sententiarum.

Si saculum vel argentum signatum deposuero, et is, penes quem depositum fuit, me invito contractaverit, et depositi⁸³ et furti actio militi in eum competit. — § 1. Si [ex] permisso meo deposita pecunia is, penes quem deposita est, utatur, ut in ceteris bona fidei iudicis, usuras⁸⁴ ejus nomine præstare mihi cogitur.

30. NERATIUS, lib. 4 Responsorum.

Si fidejussionis pro te, apud quem depositum est, litis estimatione damnatus sit, rem⁸⁵ tuam fieri.

84. L. 54, in pr. infr. locati. — 85. L. 40, in fin. supr. de reb. creditis. — 86. L. 26, § 1, infr. h. t.; 87. Obstat, L. 52, in fin. supr. de negot. iuris. — 88. L. 28, in fin. infr. h. t. — 89. L. 52, § 2, infr. h. t. — 90. L. 16, § 2, infr. h. t. — 91. L. 24, in fin. supr. h. t. — 92. L. 1, C. de S. Clod. — 93. Arg. I. 3, de de jure dei numeri. — 94. L. 29, § 2, infr. h. t.; 95. L. 25, in fin. supr. L. 3, C. cod. — 96. L. 5, § 2, in fin. supr. de conduct. furtiv. — 97. L. 28, § 2, infr. h. t. — 98. L. 26, supr. de rei vind. — 99. L. 4, C. de oblig. et act. — 100. L. 6, in fin. supr. de custod. et exhib. reor. L. 1, in fin. supr. h. t. — 101. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 102. L. 27, § 1, supr. h. t. — 103. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 104. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 105. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 106. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 107. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 108. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 109. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 110. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 111. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 112. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 113. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 114. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 115. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 116. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 117. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 118. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 119. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 120. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 121. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 122. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 123. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 124. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 125. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 126. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 127. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 128. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 129. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 130. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 131. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 132. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 133. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 134. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 135. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 136. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 137. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 138. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 139. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 140. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 141. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 142. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 143. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 144. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 145. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 146. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 147. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 148. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 149. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 150. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 151. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 152. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 153. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 154. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 155. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 156. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 157. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 158. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 159. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 160. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 161. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 162. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 163. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 164. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 165. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 166. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 167. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 168. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 169. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 170. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 171. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 172. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 173. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 174. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 175. L. 26, § 2, in fin. supr. h. t. — 176. L. 26, § 2, in fin. supr